

Dále se společnost rozhodne, jak s našim dluhem naloží. Buď ho bude vymáhat sama, předá ho **externí vymahačské společnosti nebo spolupracující advokátní kanceláři**. Zejména setkání s vymahačem bývá pro dlužníka velmi nepříjemné. Vymahač se snaží zjistit sociální situaci dlužníka a jeho ochotu ke splácení. Nejde sice o veřejnou funkci a nemá k nám žádná práva, o to horlivější ale může být ve snahách přimět nás ke spolupráci. Může nás navštěvovat, posílat nám dopisy, telefonovat a zveřejňovat pohledávky v tisku, na internetu atd. Vymahače nemusíme pustit do bytu, a pokud máme pocit, že jeho metody jsou na hraně zákona, opatříme si raději svědky a obrátíme se na Policii ČR. Každopádně pokud se vymahači v řádu několika měsíců nepodaří od nás peníze získat, bude následovat soud a exekuční řízení.

KDYŽ ANI VYMÁHÁNÍ DLUHU NEPOMŮŽE

Pokud se nikomu nepodařilo nás přimět ke splacení dluhu, můžeme brzy očekávat soudní obsídku, velmi často platební rozkaz. Ten může soud vydat bez našeho vědomí, na základě věřitelem předložených důkazů. Máme 15 dnů na případné podání odporu – pokud máme pocit, že dokážeme u soudu opak věřitelových tvrzení, nebo necháme platební rozkaz nabýt právní moci. V tu chvíli může věřitel rovnou za exekutorem, protože má v ruce potřebný exekuční titul.

Exekuce je státem povolený a řízený způsob vymáhání dluhů. Provádí ho exekutor – úřední osoba rozhodnutím soudu pověřená vymáháním dluhů. Exekutoři musejí být členy Exekutorské komory ČR, u níž si také můžeme stěžovat na chování a postupy konkrétního exekutora. Než nám zabaví veškerý majetek, musí to s námi napřed zkusit po dobrém:

- Pošle nám vyznění o zahájení exekuce s tím, že máme 30 dnů na splacení dluhu.

- Teprve potom zjistí, jestli nám může „sáhnout na peníze“ – tedy obstarat účet náš nebo manžela/manželky, strhnout si dluh z našeho stavebního spoření atd.
- Může přikázat srážky ze mzdy nebo z jiných příjmů (mateřská, nemocenská, důchody).
- Pokud toto vše nevede k úhradě dluhu a uspokojení věřitele, může přistoupit k zabavení a prodeji našeho majetku, a to jak movitého (auto, elektronika), tak nemovitého (dům, chata).

Co nám exekutor nesmí vzít? Musí nám nechat běžné vybavení domácnosti – pračku, ledničku, sporák, snubní prsteny, hračky, zdravotnické potřeby a nástroje potřebné pro výkon profese. Všechno ostatní nám může zabavit a prodat v dražbě.

Pomůže nám schovávat se před exekutorem, nepřebírat poštu nebo rychle svůj majetek odvézt jinam? Nepomůže. Pokud nám dopis nepředá poštovní doručovatel do vlastních rukou, je uložen na poště a 10. den nastává tzv. fikce doručení – tedy má se za to, že jsme si zásilku převzali. Zároveň platí tzv. generální inhibitorium, tedy zákaz nakládání s vlastním majetkem. Jakýkoliv jeho prodej, převedení atd. by v tuto chvíli byl neplatný. **Co když se dostaneme do situace, kdy se na nás neustále sypou upomínky, vytlučkáme klín klínem, jedním dluhem platíme jiný a exekutora už téměř slyšíme za dveřmi? Když součet našich dluhů už dávno přesáhl výši našeho majetku?** Pokud si dlouhodobě s dluhy nevíme rady, měli bychom navštívit některou z Občanských poraden (www.obcanskeporadny.cz), případně Poradnu při finanční tísni (www.financnitisen.cz). Zde s námi vyškolení odborníci proberou bezplatně naši situaci a možná nás nasměrují k oddlužení.

Oddlužení, lidově zvané osobní bankrot, je zákonem stanovené řešení dlužníkovy neschop-

nosti splácet své finanční závazky. Těm, kdo splní podmínky, nabízí životní restart. Ochrana před věřiteli, nenavyšování úroků a nakonec po pěti letech i osvobození od dluhů. Zní to jako pohádka, ale k dobrému konci v tomto případě vede pořádně trnitá cesta.

Jaké podmínky musí splňovat kandidát na oddlužení?

- Má více věřitelů a je v úpadku (minimálně 30 dnů po splatnosti nebo prokazatelně bez prostředků na budoucí splátky).
- Dluhy nevznikly podnikatelskou činností.
- Nemá nepoctivý záměr (tedy nezadlužil se se záměrem žádat o oddlužení).
- Má stabilní příjem, ze kterého během pěti let dokáže umožnit alespoň 30 % dluhů.

Příklad: Bezdětný svobodný muž má čistý měsíční příjem 18 000 Kč a dluhy u třech věřitelů dosahují 800 000 Kč. Rád by požádal o oddlužení. 30% z dluhu je 240 000 Kč, k tomu připočítáme odměnu insolvenčnímu správci 66 000 Kč, tedy dohromady by měl být během pěti let schopen splatit 306 000 Kč. Podle kalkulačky oddlužení na www.insolvenncni-zakon.cz by měl být schopen splatit až 523 920 Kč, takže na oddlužení by měl v pohodě dosáhnout.

NA KOHO SE OBRÁTIT?

Sdružení českých spotřebitelů, z. ú.

Tel.: 261 263 574

Pod Altánem 99/103, 100 00 Praha 10 – Strašnice

e-mail: spotrebitel@regio.cz, www.konzument.cz

Garamon, s.r.o., Wonkova 432, 500 02 Hradec Králové
tel.: / fax: 495 217 101, email: garamon@garamon.cz
příjem inzerce: 495 499 086, email: radnice@garamon.cz

Vydáno s podporou ČSOB Nadační program vzdělání v rámci edice Průvodce pro spotřebitele, svazek 29, 1. vydání. Vydalo © Sdružení českých spotřebitelů, z. ú., leden 2017, text © Ing. Zuzana Kortusová; redakční úpravy SČS; grafická úprava Kateřina Tomášková – k-studio; tisk Studio 66 & Partners, s.r.o.

ISBN 978-80-87719-48-0 (Sdružení českých spotřebitelů, z. ú.)

Ovšem na živobytí mu v příštích pěti letech bude měsíčně zbývat 9 268 Kč, a to opravdu není mnoho.

Formulář žádosti o oddlužení s námi vyplní insolvenční správce nebo notář a podává se k příslušnému Krajskému soudu. Od té chvíle běží 30denní lhůta pro věřitele, kdy musejí do řízení přihlásit svoje pohledávky. Pokud nám soud oddlužení povolí, bude tento formulář veřejně přístupný na internetu. V průběhu oddlužení jsme povinni dodržovat jeho podmínky:

- Vykonávat výdělečnou činnost.
- Hlásit insolvenčnímu správci jakýkoliv mimořádný příjem, protože z něj máme povinnost uspokojit věřitele.
- Neposkytovat výhody žádnému z věřitelů.
- Znovu se nezadlužit.

Po uplynutí pěti let a splnění všech podmínek nás soud na naši žádost oficiálně osvobodí od placení zbývající částí přihlášených pohledávek.

A přitom se tohle všechno nemuselo stát! Stačilo si pořádně rozmyslet, kdy a proč se zadlužíme, vytvořit si finanční rezervy, rodinný rozpočet, nebo aspoň začít řešit problémy se splácením dřív, než nám přerostly přes hlavu... ale tohle všechno my teď už přece víme!

SDRUŽENÍ ČESKÝCH
SPOTŘEBITELŮ, Z. Ú.
CZECH CONSUMER
ASSOCIATION
www.konzument.cz

Průvodce pro spotřebitele

Naše dluhy a jejich dopady Následky nepromyšlených půjček

Sdružení českých spotřebitelů

tel.: 261 263 574, spotrebitel@regio.cz, www.konzument.cz

Tento průvodce byl vydán s podporou ČSOB Nadační program vzdělání 2016 pro potřeby neslyšících. Překlad do znakového jazyka naleznete na <http://www.konzument.cz/rady-pro-neslysici.php>.

ÚVOD

Doba už je taková. Na jedné straně nás masírují reklamy na oblečení, v němž budeme zaručeně in, na elektroniku, bez které náš život ztratí všechnu šťávu, na exotické dovolené, kde jediné si můžeme dostatečně odpočinout. Na straně druhé zase neustále posloucháme, jak výhodné a snadné je si půjčit peníze. Splátky s nulovým navýšením, úrok už od 1 %, nakupte teď a platte později... Člověk snadno získá pocit, že normální je zadlužit se, se splátkami se to pak vždycky nějak udělá.

Je to ale opravdu tak? Od rodičů a prarodičů jsme přece všichni slýchávali: Napřed šetři a potom utrácej, nebo kupuj si jen to, co si můžeš dovolit. Jak to tedy je? Existuje něco jako dobré a špatné dluhy? A co když to se zadlužením přeženu a najednou nemám na splátku? A je vůbec důležité si pro svůj život vytvářet nějaké finanční strategie? Vezměme to pěkně popořádku.

FINANČNÍ PLÁNOVÁNÍ

V dnešním světě lidé často nakupují impulzivně a jen málokdy přemýšlejí o tom, jestli danou věc skutečně potřebují, nebo zda ji musejí opravdu mít hned. Prvním krokem k vyrovnané finanční bilanci je přitom schopnost vůbec nevytahovat peněženku a držet své chutě na uzdě. Větší nákupy bychom měli důkladně plánovat, rozmyslet. Nestydme se využívat slevových akcí a hlídáme si ceny, třeba s využitím různých internetových srovnávačů. Kdo rychle platí, dvakrát platí!

Příklad: Paní Novotná si už dlouho dělala záľusk na nový mobilní telefon. Ten starý měl poškrábaný displej a mizernou výdrž baterie. Její operátor jí nabídl nový tarif a k němu krásný mobil za zvýhodněnou cenu. Paní Novotná smlouvu málem podepsala, ale nakonec se nabídku rozhodla zkontrolovat se svým synem. Ten jí spočítal, že nový tarif je pro ni nevýhodný, a na internetu jí telefon nakonec našel téměř o pětinu levněji.

ZDRAVÉ A NEZDRAVÉ ZADLUŽENÍ

Existuje něco jako zdravé a nezdravé dluhy? Ano, samozřejmě. Někdy je opravdu dobrý nápad se zadlužit. Můžeme se řídit jedním zlatým pravidlem: **Nikdy se nezadlužujeme kvůli věcem, které spotřebujeme dřív, než je zaplatíme.**

Příklad: Hypotéka na byt, ve kterém budeme bydlet desítky let, může být zdravým dluhem. Na druhou stranu půjčka na luxusní vůz, který během prvního roku ztratí na ceně třetinu, možná až tak skvělým nápadem není.

Příklad: Nejen pravidelné výdaje, jako jsou nájem, spoření a tramvajenka, ale také kroužky pro děti, vstupenky do kina či divadla, dárky nebo léky, i když se kupují jen občas – to všechno musíme zahrnout do kolonky Výdaje. Stejně tak nesmíme zapomenout na alkohol a cigarety.

✓ Zkusili jsme úvěr „nanečisto“?

Pokud máme pocit, že si úvěr můžeme dovolit s přehledem, měli bychom si zkusit alespoň tři měsíce dávat stranou částku, jakou bychom museli splácet. Pokud nám to nečiní žádné potíže, nejspíš si úvěr můžeme dovolit, a během tohoto zkušebního období si navíc vytvoříme i hezkou rezervu.

✓ Co nás může v průběhu splácení potkat?

Může se zdát, že si takovým přemýšlením zbytečně komplikujeme život. Jenže život je komplikovaný sám o sobě a neustále nás staví před nové a nové výzvy. Na některé se můžeme připravit předem, na jiné nikoli – ale měli bychom je přece jen brát do úvahy při plánování svých nákupů a případných dluhů.

Příklad: Narození dítěte je bezpochyby šťastná událost, ale s finanční stabilitou mladé rodiny dokáže pořádně zamávat. Máme ale devět měsíců čas, kdy můžeme šetřit a přehodnocovat svoje finanční návyky. Naproti tomu třeba autonehoda je otázkou několika vteřin a dopady může mít přitom obrovské: auto na odpis, dlouhodobá pracovní neschopnost... Z finančního hlediska bychom ale i na takové situace měli být alespoň částečně připraveni.

✓ Máme vytvořené rezervy?

Jak si můžeme alespoň částečně zajistit finanční stabilitu i v různých nečekaných situacích? Zásadní je tvorba rezerv v dobrých časech.

Pokud se nám daří, slušně vyděláváme a ještě nám něco zbývá, měli bychom myslet na zadní vrátka. Různé spořicí účty nebo programy pravidelných investic nám umožňují odkládat si každý měsíc něco stranou a během pár let si tak můžeme našetřit slušnou sumičku. Už generace dnešních třicátníků by navíc také měla myslet na důchodové zabezpečení. Finanční experti říkají, že bychom si měli odkládat na stáří měsíčně zhruba 10 % svého současného příjmu.

✓ Můžeme se nějak pojistit pro strýčka Příhodu?

Dále bychom měli zvážit sjednání nějaké pojistky, třeba pro případ vážné nemoci nebo zranění, které nás na nějakou dobu vyřadí z pracovního trhu. Pokud nemáme dost peněz na pojistku pro všechny členy rodiny, měli bychom určitě pojistit především rodiče – hlavní živitele. Důležité ale je nastavit si parametry svých pojistných smluv přesně podle potřeb konkrétních lidí a rodin a nepodepsat první pojistnou smlouvu, kterou nám předloží pojišťovací agent.

Příklad: Rodiče mívají tendenci zajišťovat především své děti, ale z finančního hlediska toto není úplně rozumná strategie. Pokud si zlomí nohu dítě, je to nepříjemné. Pokud si ale zlomí nohu otec, který splácí hypotéku, může se rodina bez pojistky ocitnout bez příjmu a tudíž ve finanční tísní.

✓ Jak budeme vybírat věřitele?

Pokud se už rozhodneme zadlužit, měli bychom důkladně zvážit, jakou půjčku a od kterého poskytovatele si ji vezmeme. Obvykle platí, že nejlevnější úvěr – většinou bezúročný – nám dá rodina nebo blízcí přátelé, o něco dražší jsou úvěry v bankách a nejdraží vyjdou půjčky od nebankovních společností.

✓ Jaké podmínky je třeba zvážit?

Než jakoukoli úvěrovou smlouvu podepíšeme, měli bychom si udělat důkladný průzkum trhu. Na co se soustředit? Nejlepším ukazatelem vý-

hodnosti nebo nevýhodnosti je veličina RPSN neboli roční procentní sazba nákladů. RPSN nám sděluje, kolik za rok zaplatíme za svou půjčku a zahrnuje veškeré platby, jako jsou poplatky za vedení úvěrového účtu atd. Než si vezmeme úvěr, vyžádáme si výši RPSN od několika poskytovatelů. Úvěr s nejnižší RPSN by měl být pro nás ten nejvýhodnější.

✓ Známe smlouvu? Rozumíme jí?

Pokaždé bychom si měli velmi důkladně prostudovat návrh úvěrové smlouvy. Nikdy se nenecháme tlačít k rychlému podpisu! Nejlepší je si smlouvu odnést domů a tam si ji v klidu prostudovat. Nechce-li nám to poskytovatel úvěru umožnit, rychle od něj pryč, nemyslí to s námi dobře. Soustředit bychom se měli zejména na různé závazky a smluvní pokuty. Pokud jsou neadekvátní dlužné částce – například pokud chce poskytovatel úvěru kvůli půjčeným desetitisícům do zástavy náš dům –, pak smlouvu nepodepisujeme!

✓ Splácíme podle smlouvy?

Každý asi ví, že dluhy je třeba platit. Ovšem pozor, je také nutné je **platit řádně a včas!** Co to znamená? Pokud ve smlouvě podepíšeme, že splátku uhradíme vždy k určitému datu, je to naše povinnost. Jinak se ocitáme v prodlení a věřitel má právo po nás vymáhat pokutu, případně žádat splacení celého dluhu. Tady už jasně vidíme, proč je nutné mít k dispozici finanční rezervy.

✓ Víme, že komunikovat se vyplácí?

Co se ovšem stane, pokud jsme si svou situaci špatně rozmysleli a spočítali, zadlužili jsme se a teď máme **problémy se splácením?** Zá-

kladní pravidlo zní: **Netváříme se, že se nic neděje, a se svým věřitelem komunikujeme pokud možno ještě před tím, než problémy nastanou!**

Příklad: Slečna Monika si po škole našla první práci. Musela dojíždět vlakem a brzy vstávat, a tak si hned po půl roce koupila auto na úvěr. Jenže její firma náhle ztratila klíčového odběratele a Monika se ocitla bez práce. Naštěstí jí napadlo obrátit se na svou banku. Dojednala si tříměsíční odklad splátek a mezitím si našla nové zaměstnání.

KDYŽ UŽ NÁM DLUHY PŘEROSTOU PŘES HLAVU

Pokud nespĺácíme, musíme se připravit na potíže. Zpočátku po nás bude dluh vymáhat náš věřitel. Pokud jsme se opozdili se splátkou, pošle nám nejprve výzvu k zaplacení. Pokud peníze nemáme, snažíme se vyjednat s věřitelem na nějaký čas odklad splátek nebo jejich snížení. Zároveň se dál snažíme splácet alespoň menší částky. Ukazujeme tím snahu a umožňujeme dluh.

Pokud na první výzvu nereagujeme, můžeme obdržet ještě druhou. Můžeme se ještě pokusit o dohodu, ale pokud jí nedosáhneme, věřitel nám úvěr zesplatní, tedy může chtít všechno a hned. Pokud nereagujeme na výzvu nebo neplníme dohody, rozjede věřitel proti nám proces vymáhání pohledávek. Ten startuje předžalobní upomínkou.

